

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5, št. predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vrača. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglaš. trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglaš. ki služijo v oglasne namene delavstva in nameščencem, vsaka beseda Din 0.80

Štev. 54 • Maribor, sobota, dne 11. maja 1940 • Leto XV

Nemška vojska vdrla v Belgijo, Holandijo in Luksemburško

Nemška vlada trdi, da so vlade teh držav delale roko v roki z zavezniki

V noči od 9. na 10. maj je svet doživel novo presenečenje. Nemška vlada je objavila memorandum, s katerim sporoča, da je bila vsled okoliščin, ker so Angleži in Francozi pripravljali zasledbo Belgije in Holandske, prisiljena skleniti, da vzame te države pod svojo zaščito.

Nevtralnost v mednarodni politiki

Ljudstvo mora imeti jasen pogled na realnost.

V vojnem metežu je bila nevtralnost vedno velika prednost, ki je utegnila državo rešiti pred vojno. V današnjih časih pa varnost z nevtralnostjo v mednarodni politiki ni zajamčena, ne po obljubah in ne po pogodbah. To pomeni, da je absolutna nevtralnost jako tvegana stvar, če nima v državi sami duhovne podlage, ki nevtralnost objektivno presoja in brani, če je treba. Za nevtralnost, za katero narod ni pripravljen, je v sedanjih vojni prepotrebna duhovna izpopolnitev in duhovna organizacija državljanov.

Tudi nevtralne države morajo danes imeti določeno orientacijo, to je njeni državljani. Zato je potrebna večja svoboda tiska, ki opozarja javnost na nevarnosti in prednosti mednarodne politike ter usmerja državljane duhovno v pravcu najbolj sigurne varnosti. Tisk mora pospeševati zdravo politično notranjo konsolidacijo na temelju dejstev in v duhu obrambe neodvisnosti, da se odpravi skrajno škodljiva desorientacija, ki danes preplavalja nekatere države.

Te dni smo čitali, da je vlada odredila stroge ukrepe proti tujim elementom, ki bi utegnili s tujo propagando begati našo javnost. Kljub takim ukrepom se pa da zakotna propaganda le omejiti, ne pa zatreti. Propaganda širi od moža do moža svoje delo ter odtuja in razkraj duhove, kar bi mogla popraviti svoboda tiska in svoboda politične akcije.

Rešujemo sicer politične probleme doma v raznih konventiklih, ki doslej še niso rodili pravega sadu. Prav nič se pa ne bavimo s stališčem do mednarodne politike, kaj bi storili in kaj bi rekli, če bi bil v nevarnosti naš mir. V tem primeru bi bili vsekakor potrebni jasni pogledi na realnost v mednarodni politiki, da bi vsak državljan vedel in se zavedal v polni meri, kaj je njegova dolžnost in kje je njegovo mesto.

Brez splošne orientacije, ki jo lahko pospešujeta tisk in svobodna politična akcija, je nevtralnost besedna igra v narodu brez realne podlage in brez pozitivnega splošnega sodelovanja javnega mnenja, ki je nujno potrebno. Veržniki imajo svoje namene. Kot nevtralci žanjejo dobiček. Tuji propagandni elementi pa delajo za notranji razkroj v interesu tuje politike. Oba namena sta škodljiva nevtralnosti, ker cepita pravo orientacijo državljanov in s tem slabita načelo nevtralnosti in samoobrambe.

Tudi vsaka nevtralna država mora imeti svojo orientacijo in jo pospeševati s svobodo tiska in besede, da ne postane žrtev svoje lastne desorganizacije.

V memorandumu, ki ga je prečital minister Göbbels, in ki je bil dostavljen tudi vladam Belgije, Holandske in Luksemburške, navaja nemška vlada 8 točk v opravičilo svoje odločitve.

Nemška vlada ugotavlja, da se ji je lansko leto v novembru posrečilo vjeti na holandsko-nemški meji več članov angleške tajne službe, ki je, kakor se je naknadno ugotovilo, z vednostjo holandskih in belgijskih vojaških krogov pripravljala usmritev Hitlerja in prekrat v Nemčiji.

Belgijska in holandska vlada sta utrdili svoje meje samo proti Nemčiji, ne pa tudi proti Franciji in Angliji. -- Holandska je n. pr. opustila vsako utrditev svoje obale, da bi se zaščitila pred nevarnostjo angleškega vdora.

Zadnji čas so bile odstranjene na belgijsko francoski meji poslednje ovire in iz Francije ter Anglije je bilo poslano v Belgijo in na Holandsko mnogo orožja. Pripravljena pa so bila tudi letališča za vzlet zavezniških letal na belgijskem in holandskem ozemlju.

Nedavno tega je 127 angleških letal preletelo nizozemsko ozemlje in dasi je Nemčija opozorila Holandsko na to kršitev nevtralnosti, holandska vlada ni protestirala.

Po ponesrečenem poskusu angleškega vdora na Norveško, je Anglija pripravila vdor na Holandsko. Nemčija ni mogla mirno gledati, da postaneta ti dve državi ozemlje za prehod angleških in francoskih čet proti Nemčiji, zato je sporočila belgijski, holandski pa tudi luksemburški vladi, da mora te države vzeti pod svojo zaščito.

Pozvala je vlade teh držav, da se

udajo brez boja, ker Nemci ne pričajo kot sovražniki, ampak kot prijatelji, in jamčijo za suverenost teh držav in njihovih posestev v svetu.

Ako pa bi se te države uprle nemškemu pohodu, bodo občutile vse udarno silo nemške vojske.

Proglas belgijske in holandske vlade na ljudstvo

Belgijska in holandska vlada sta objavili proglas na narod, v katerem pravi, da sta bili Belgija in Holandska brutalno napadeni od Nemčije, ne da bi bili dali za to kakršenkoli povod. Zato belgijskemu in holandskemu narodu ne preostaja ničesar drugega kot obramba proti vdoru sovražnika.

Na mejah Belgije in Holandske divjajo strahoviti boji

Nemške čete so 10. maja zjutraj poskusile z vkorakanjem v Belgijo in na Nizozemsko, trčile pa so takoj na silovit odpor.

Nizozemsko vrhovno vojaško poveljstvo je odredilo poplavljenje novih ozemelj. Na belgijski meji se je pa zapletla nemška vojska v krvave boje na belgijski Maginotovi liniji. V boj so posegle takoj tudi angleške in francoske čete.

Na vsem ozemlju od luksemburške meje, pa do Severnega morja se razvijajo strahoviti boji na kopnem in v zraku.

Nemško armadno vodstvo je pripravilo vse za bliskovit napad na Belgijo,

Nizozemsko ter Luksemburško. Položaj v teh državah pa je nekoliko drugačen, kot je bil na Norveškem, ker sta bili Belgija in Holandska pripravljene, Luksemburška pa je majhna deželica med Maginotovo in Siegfriedovo linijo ob belgijski meji.

Nemški sunek je usmerjen proti Bruslju

Iz trenutnega položaja na belgijsko-nemškem bojišču je mogoče razvideti, da je nemško vojno vodstvo pripravilo sunek iz Porenja skozi Nizozemsko (Maastricht) in Limburško (Belgija) proti Bruslju. Tu je teren za vdor najbolj prikladen, ker je ozemlje sama ravnina.

Nemško vojno poročilo

Nemško vojno poročilo pravi: Da se prepreči ogrožanje Porurja, je nemška vojska dne 10. maja ob jutranjem svitu pričela na široki fronti z napadom na Holandsko in Belgijo. Hitler je odšel na fronto, da vodi operacije kot vrhovni poveljnik. Nemška letala so napadla sovražna letališča in jih bombardirala. Iz zaledja se vojakom ne sme 5 dni pošiljati nobene pošte.

Zedinjene države v Aziji

Zedinjene države so že objavile, da ne bi trpele japonskega posega po Holandski Indiji, ako bi Nemčija napadla Nizozemsko. Zedinjene države so bile o nameravanem vdoru Nemcev na Holandsko dobro poučene, ker so svoje vojno brodovje osredotočile pri Havajskih otokih, ki so najbližje Nizozemski Indiji.

Nizozemska se prav po nepotrebnem vznemirja

pravijo v Berlinu,

ker od Nizozemski nihče ničesar noče. V Haagu pa pravijo, da vedo točno, da sta zbrani ob nizozemski meji dve nemški motorizirani diviziji, pripravljene za napad. O tem, ali proti Nizozemski nevarnost ali ne, pravijo v Amsterdamu, bo Nizozemska sama najbolje znala presoditi, vsekakor ne bo posnemala Danske in Norveške, ki sta sladko sanjali na pogodbi o nenapadanju.

Napadi italijanskega časopisa na Vatikan

trajajo dalje.

»Regime Fascista« znova napada vatikansko glasilo »Osservatore Romano« in poziva, da naj italijanske oblasti prepevoje razširjanje papeževega glasila v Italiji. »Regime Fascista« piše: »Nekaj zaplemb bo zadostovalo, da bo »Osservatore Romano« postal iz leva za'ec.« Pariški katoliški dnevnik »L'Aube« poroča, da zadnje dni v Rimu po vseh kioskih in časopisnih prodajalnicah ni več mogoče dobiti »Osservatore Romano«, ampak ga prebivalci Rima kupijo lahko samo v Vatikanskem mestu.

Nemška avtomobilska industrija bo od 1. junija izdelovala avtomobilska vozila samo za vojsko. Avtomobili se ne bodo dobavljali ne privatnikom in ne inozemstvu.

Mussolini: „Samo še dejanja“

»Dan vojske« v Italiji.

V Rimu so dne 9. maja priredili dan vojske, v proslavo italijanske zmage v Abesiniji.

Mussolini je govoril v Rimu in dejal: »9. maja 1936 je bil velik dan zmage. Po mojih govorih pa se morate pač tudi navaditi na moj molk. Govorila bodo samo še dejanja.«

Med tem, ko je Mussolini govoril v Rimu, pa je bila v Neapolju otvoritev italijanske kolonijalne razstave, katere sta se udeležila kralj Viktor Emanuel in prestolonaslednik Umberto. Prireditelj je bila združena z veliko vojaško paradno.

Znaki pomirjenja na Sredozemskem morju

Zedinjene države in Italija.

Nekatere na videz zelo nepomembne vesti nas prepričujejo, da Italija še ne pojde v vojno. Dvoje takih vesti smo zabeležili že v prejšnji številki našega lista: Prva vest je, da Zedinjene države še niso pozvale svojih državljanov, da zapuste Italijo, druga vest je, da se veliki prekoceanski italijanski parniki zopet podajajo na pot v Ameriko. Tretja vest, ki je bila objavljena te dni, pa se nanaša na dogovor med Zedinjenimi državami in Italijo, glasom katerega so Zedinjene države ukinile pobiranje po-

sebnege dodatka na uvoženo italijansko blago, vsled česar je bila italijanska trgovina z Zedinjenimi državami zelo težko prizadeta. Ta dodatek so pobirale carinske oblasti v Zedinjenih državah zato, ker je italijanska vlada plačevala italijanskim izvoznikom blaga v Zedinjene države posebne premije, vsled česar so bili oškodovani izvozniki drugih držav, kjer je, kakor tudi v Zedinjenih državah, vsa trgovina zgrajena na principu svobodne trgovine in svobodne konkurence. Tak dogovor ne bi imel nobenega smisla, ako bi šla Italija v vojno. Razen tega je treba imeti pred očmi izjavo vlade v Zedinjenih državah, ki je sporočila po svojem poslaniku v Rimu predsedniku italijanske vlade Mussoliniju, da bi morala ukiniti promet trgovskih parnikov z italijanskimi lukami, če bi napetost na Sredozemskem morju trajala še naprej. — Ako niso prenehali veljati že vsi diplomatski običaji, potem se moremo nadejati, da se vsaj v bližnjih tednih še ne bo ničesar zgodilo.

Nemci rekvirirajo na Danskem žito. Nemci so na Danskem rekvirirali 40 tisoč ton žita. Vsi kmetje so morali proti gotovi odškodnini oddati vse žito, kolikor ga ne potrebujejo za svojo osebno uporabo. (»Havas«.)

Trenja na Balkanu

Interesi velesil.

Kljub opelovanim zagotovilom iz Rima, da balkanskim državam ne grozi nobena nevarnost z njihove strani in da ne bosta Italija in Nemčija podvzeli ničesar, ako se ne vmešata Anglija in Francija, pa debata o Balkanu v svetovnem časopisju le noče potihnuti. — Spričo dogodkov, ki se razvijajo pred nami, je to prav lahko razumljivo.

Anglija in Francija izjavljata, da sta morala na Sredozemskem morju podvzeti gotove mere opreznosti, ker sta podučeni, da se nekaj pripravljata.

Ponovno se časopisje bavi z vprašanjem italijanskih, nemških in ruskih interesov na Balkanu. Zlasti se povdarja, da se Nemčiji ni posrečilo pomiriti Ita-

lije in Rusije. Rusko časopisje napada Italijo in njeno akcijo, ter pravi, da hoče izsiljevati zaveznike.

Turško časopisje pa piše, da vztraja Sovjetska Rusija, ki je v prijateljskih odnosih s Turčijo in Bolgarijo ter sedaj obnavlja tudi svoje stike z Jugoslavijo, na tem, da ostane položaj na Balkanu nespremenjen. V slučaju, ako bi Nemčija dovolila Italiji poseg na Balkan, bi morala Sovjetska Rusija iz tega izvajati posledice.

Vse te vesti potrjujejo naziranje, da so trenja med velesilami na Balkanu vedno večja in da je potrebna solidarnost med državami na Balkanu v obrambo neodvisnosti Balkana.

Angleška vlada je vedela, česar ni vedel parlament

Chamberlainova vlada je dobila pičlo zaupnico. Za vlado je glasovalo 281 poslancev, proti pa 200, okrog 100 poslancev pa ni bilo navzočih.

Debata o norveški akciji v angleškem parlamentu je zaključila z ostro kritiko vlade, zlasti Chamberlaina, kateremu so očitali poslanci opozicije nesposobnost in zahtevali, da odstopi.

Nek angleški admiral je dejal, da se je ponudil vladi, da bi bil izvedel napad na Trondhjem z brodovjem starejšega tipa, toda vlada je to odklonila.

Govoril je tudi mornariški minister Churchill, ki je dejal, da se je Anglija umaknila iz Norveške radi premoči letalstva, ker njeno letalstvo ni imelo na razpolago letališč, kot jih je imelo nemško. Tveganje napada z brodovjem pa je bilo v takem položaju opasno.

Govoril je tudi minister letalstva Trenchard, ki je razmotrival o možnosti nemškega napada na Anglijo. Rekel je, da Nemčija tak poskus lahko tvega, ako hoče izgubiti doberšen del svoje vojne sile.

Chamberlain pa je ponovno naglasil, da je Anglija zavrnila norveško akcijo radi tega, ker je bila med tem njena pozornost obrnjena drugam, kjer se pripravljajo veliki dogodki.

Opozicija je zahtevala odstop vlade Chamberlaina in je tej zahtevi dala duška tudi v ogorčenih medklicah.

Sledilo je glasovanje, v katerem je Chamberlainova vlada dobila zaupnico z 281 proti 200 glasovom, dočim okrog 100 poslancev ni bilo navzočih. Proti vladi so tedaj glasovali tudi vladni poslanci.

Dogodki so dali angleški vladi prav

Vdor Nemčije na Holandsko in Belgijo je dal prav angleški vladi, ki je trdila, da je »norveško akcijo« omejila radi tega, ker je bila med tem njena pozornost obrnjena na bojišča in področja, ki so važnejša, kot pa je norveško.

Vsega tega angleški parlament ni vedel, ko je razpravljal o vladini izjavi glede »norveške akcije«.

Londonski »Excelsior« piše, da je bila norveška akcija res samo poskus Nemčije, da spravi zaveznike v zmoto in jih zaposli tamkaj, da bi imela proti Belgiji in Holandiji svobodno pot.

Stališče nizozemskih socialistov

Izvršilni svet nizozemske socialno demokratske stranke je imel te dni v Utrechtu zasedanje, kjer so razpravljali o položaju Nizozemske. Nizozemski socialisti so v deželi tretja najmočnejša stranka in so tudi zastopani v vladi. — Predsednik stranke s. Drees je imel obsežen referat o položaju Nizozemske ter rekel, da se Nizozemsko ne sme primerjati z Dansko ali Švedsko. Strankini svet se je odločil, da bodo socialisti glasovali za izredno povečanje vojnih izdatkov.

Določanje mezd v Nemčiji. Delovno ministrstvo v Nemčiji je objavilo v uradnem listu, da je treba vse previsočke mezde, s katerimi so delodajalci privabljali delavce in ki niso v nobenem pravem razmerju z uspehom dela, odpraviti. S 1. majem je stopila v veljavo nova kolektivna pogodba za stavbeno delavstvo. V pogodbi je črtano določilo, glasom katerega so imeli delavci zaposleni v akordu pravico do mezde v višini 20 odstotkov nad rednim urnim zaslužkom. Zidarji zaposleni v akordu ne dobe v nobenem slučaju več kot urno mezdo, najmanj pa to. Manj sposobni zidarji, ki z delom v akordu ne bi dosegli niti normalne tedenske mezde, ostanejo plačani pod urno mezdo. — Za prvi dve naduri se ne plačuje noben dodatek, za vsako nadaljnjo naduro pa znaša dodatek 20 odstotkov, t. j. eno petino manj kot zaslužijo delavci pri nadurnem delu v ostalih poklicih.

Zane Grey:

104

Mož iz gozda

„Slišite, vi ste — to je neka pomota — jaz nisem nobenih deklet videl — jaz —“

„Molčite in potegnite!“, je zarjul Las Vegas. Zdelo se je, da njegov glas kar luknje v strop vrta in da je vsaka njegova beseda kroglja, ki je pogodila Riggsa, da je kar skupaj zlezal. Naslednji trenutek je vsakdo lahko videl, da Riggs ni hotel in ni mogel potegniti svojega samokresa. Bal se je za svoje življenje. Ni bil ono, za kar se je izdajal. Dvomim, da je sploh imel kakega prijatelja v Pini. Na zapadu pač niti dobrosrčneži, niti falotje, takih kakor je Riggs, ne cenijo mnogo. Škodoželjen smeh je prekinil napeto tišino. Kar sram je bilo človeka gledati Riggsa takega, na drugi strani pa je nudil pogled na Las Vegasa sijajen užitek.

Ko je pobesil roke, sem vedel, da ne bo prišlo do streljanja. Tedaj pa je Las Vegasov obraz oblila temna rdečica. Udaril je Riggsa z eno, potem pa še z drugo roko za ušesa. In ga je začel zmerjati. Res se nisem nadejal, da pa krotki in redkobesedni Las Vegas Carmichael razpoka tudi s takimi izrazi. — Bila je cela ploha najprostejših psov, kar jih pozna zapad in še vsa zakladnica takih, ki jih še nisem nikdar slišal. Tu in tam sem slišal vmes nekaj kakor propalica, zahrbtni pes, fakin, kosmata žival, smrdljivi dihur, a večinoma so bile najbolj proste in grde psovke, kar jih svet premore. In Las Vegas jih je bruhal iz sebe, da je bil ves zaripel v obraz, s penami na ustih in hripav kakor tuleče govedo.

Ko mu je samega preklinjanja že pošla sapa, ga je začel svatiti skozi vso pivnico, vrgel ga je skozi vrata, zunaj ga je zbil na tla in ga obdeloval s škornji, dokler se ni spet pobral, potem pa ga je podil z brcami po ulici in vsa tolpa mu je krohota je sledila. In tako ga je spodil iz naselbine.

Osemnajsto poglavje.

Dva dni je preležala Bo v postelji, trpela precej hude bolečine in lotila se je je huda vročica, da je začela blešti. Zmešane besede, ki jih je v svoji vročici izgovarjala, so Helen ravno tako zabavale, kakor je bila prepričana, da bi za Toma Carmichaela pomenile sedma nebesa, če bi jih bil slišal.

Tretji dan se je stanje Bo zboljšalo; ni marala več ostati v postelji, odšepala je v dnevno sobo, kjer si je kratila čas na dva načina; ali je zrla skozi okno proti stajam, ali pa je nadlegovala Helen s različnimi vprašanji, navidezno čisto slučajno. Helen pa jo je hitro spregledala in se je na tihem veselila. Kar si je na skrivnem želela, je bilo, da bi sedaj Carmichael kazal malo manj zanimanja za Bo; tako ravnanje bi bilo za ponos te dame nujno potrebno. Zdaj je bila prilika za to. Helen je celo mikalo, da bi cowboju tozadevno namignila.

A niti ta, niti naslednji dan ga ni bilo v hišo, čeprav ga je Helen na svojih obhodih dvakrat videla. Bil je kakor navadno zaposlen in marljiv pri delu in jo je tako prostodušno pozdravil, kakor da se ni nič posebnega zgodilo.

Roy se je dvakrat oglašil. Enkrat popoldne in potem spet zvečer. Po daljšem poznavanju je postal bolj prikupen. Pri svojem zadnjem obisku se je Bo

Dama in po svetu

Prihodnja številka »Delavske Politike« izide radi praznika v sredo, dne 15. t. m. Prosimo vse cenj. naročnike, da to upoštevajo, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Mnenje gospoda ministra o krizih in težavah, ki nas tarejo. Na shodu JRZ v Mariboru je govoril gradbeni minister g. dr. Krek, ki je dejal: »Nič si ne prikrivajmo bridke resnice, da bo treba še marsikaj prenesti, še marsikatero omejitev pretrpeti, saj se nam napovedujejo brezmesni dnevi, enotna krušna noka in druge tem podobne nujnečasne gospodarske odredbe. Toda vse to so stvari, ki jih mogočnejše države in narodi že imajo v veliko ostriji meri... Kako rada bi n. pr. vlada pomagala bednemu življenju nižjih državnih službenec, ki jih podražitev vseh življenjskih potrebščin tako kruto prizadeva... Trdno smo pričakovali, da bomo mogli ta priboljšek nuditi že pred mesec dni. Višje sile in potrebe so nam to preprečile... Lahko mi verjameste, da bi jaz kot resorni minister veliko raje videl lepe in gladke ceste, kot pa da moram poslušati, kako ceste propadajo. Toda izredne razmere in nujnejše potrebe tega ne dopuščajo in se moramo omejiti le na najskromnejše zasilno vzdrževanje.«

Organizacija uprave na Hrvaškem je precej težavna stvar. Velike izpremembe v upravi prinašajo s seboj nepopolnosti, ki zahtevajo vedno novo reorganizacijo tega ali onega urada in ustanove. Prava organizacija mora ustrezati vsem potrebam, namenu, točnosti in ekspeditivnosti. Korekture pa so na mestu, kjer so potrebne.

Angleški škofje v Jugoslaviji. Trije škofje anglikanske cerkve so prispeli v Jugoslavijo na posvet s škofi srbske pravoslavne cerkve radi zblizanja obeh cerkva. Te dni so obiskali patrijarha srbske pravoslavne cerkve Gavrila v spremstvu angleškega poslanika Campbella.

Maršal Vorosilov je bil doslej komisar narodne obrambe (vojni minister), sedaj je razrešen te funkcije in je postal predsednik odbora za narodno obrambo. To spremembo tolmačijo kot izraz nezaupanja napram Vorosilovu, kot vzrok pa se navaja neuspeh, ki ga je v finski vojni doživela sovjetska armada. Vorosilov je bil delavec v tovarni orožja in se je odlikoval v revolucionarnih bojih proti belim gardistom, vsled česar se je povzpел do najvišje časti maršala v sovjetski vojski. — Namesto Vorosilova je bil imenovan za komisarja narodne obrambe dosedanj general Timošenko, ki je postal maršal. Razen Timošenka sta postala maršala tudi še: Koljuk in Boris Sapošnikov. Istočasno s temi spremembami sta bila v sovjetski vojski zopet uvedena čin generala in čin admirala, ki ju je boljševiška revolucija odpravila kot buržuazno navlaklo.

V starokatoliški cerkvi imajo hude snore. Preteklo nedeljo se je vršil v Zagrebu sinodalni zbor te cerkve, katerega je sklical škof Marko Kalodjera. Na zboru pa je prišlo do ostrih obračunavanj med zborovalci in škofom, kateremu so očitali, da sploh ni več upravičen predstavljati cerkve, ker da je izključen iz Utrechtske cerkvene unije, kateri pripada starokatoliška cerkev v Jugoslaviji. Udeleženci sinodalne konference so škofa dolžili, da izrablja svoj položaj in zahtevali, da se vse njegovo poslovanje preišče, zlasti tudi poraba cerkvene imetja in dotacij, ki jih starokatoliška cerkev dobiva od države. Pozvali so ministra pravde, da postavi komisariat, ki bo uredil vse zadeve starokatoliške cerkve in potem sklical

novo konferenco, katera bo izvolila novega škofa. Na posvetovanju je prišlo celo do tepeža. Ako bi bila starokatoliška cerkev urejena hierarhično, bi se take stvari ne mogle dogajati. Kjer pa je vse urejeno demokratično, se pa kaj takega vedno lahko pripeti. Ima pa to tudi svojo dobro stran, da se gniloba, ako jo je kaj, razkrije in izreže ter telo ozdravi.

Nov premogovnik pri Radečah. V Grahovici pri Radečah otvorijo v kratkem nov premogovnik. Lastnik premogovnika je Seidl v Novem mestu. Kvaliteta premoga je slična šentjanskemu in krmeljskemu.

Nemške oblasti so te dni razpustile Društvo katehetov za Gornjo Avstrijo.

Papež Pij XII. bi zapustil Italijo, če bi ta stopila v vojno. To vest prinaša »Sunday Chronicle«; seveda jo je treba vzeti z rezervo na znanje.

V Belgiji je proglašen pondeljek za brezmesni dan, ker Belgija ne more uvažati v sedanjem času dovolj mesa in živine.

Najnovejša poročila z belgijsko holandskega bojišča

Nemške čete so ob 3. uri napadle Belgijce in Nizozemce. Doslej je bilo sestreljenih nad Nizozemsko 10 nemških letal. Nad 100 nemških letal je preletelo Bruselj. Nad Belgijo in Nizozemsko poskušajo Nemci spuščati čete s padali. Vojniki so preoblečeni v uniforme zaveznikov.

Nemška letala so v Antwerpnu bombardirala lazaret. Napadla so tudi neka francoska mesta ob belgijski meji.

Nemci poskušajo presekati zvezo med Francijo in Belgijo z vdorom preko Luksenburga v smeri proti severozapadu vzdolž belgijsko-francoske meje.

Po nizozemskih poročilih so bili Nemci 16 km od mreje zaustavljeni. Istotako so bili Nemci zaustavljeni ob belgijski meji. Nemška letala so napadla odprto glavno mesto Bruselj v Belgiji.

Francoske čete so dobile nalogo, da krenejo proti sovražniku.

Nad reko Temzo v Angliji so se spopadla nemška in angleška letala. Par ljudi, ki so opazovali boj, je bilo ranjenih.

Belgija Nemčiji

Znani minister Spaak je izročil nemškemu poslaniku noto, v kateri pravi: »Napadli ste nas brez predhodnega opomina in ultimata, kakor pred 25 leti. Za ta napad je odgovorna Nemčija, ki bo tudi nosila vse posledice. Mi se bomo branili.« Ko je nemški poslanik rekel, da naj bi se Belgija podredila, je Spaak odgovoril: »Naš odgovor sem vam sporočil!«

V Washingtonu porazen vtis

Vest o vpadu Nemčije v Belgijo in na Holandsko je napravila v Zedinjenih državah silovit vtis. Časopisi obojajo napad. Roosevelt se posvetuje z vlado. Obenem je odredil zaporo vseh dobroimetij holandskih, belgijskih in luksemburških državljanov.

Angleške čete zasedle Islandijo

Ugotovilo se je, da so se nemški brodolomci-mornarji izkrcali v večjem številu na Islandiji, ki je danski otok v Severnem morju. Angleži so dne 9. maja zasedli ta otok, na katerem je bilo samo 70 mož policije in obvestili dansko vlado, da bo dobila otok vrujen po vojni.

Novo angleško vlado bo sestavil ali Lloyd Georges, ali Halifax, ali pa Churchill.

Svica je odredila popolno mobilizacijo.

Ribbentrop je izjavil, da sta hoteli Anglija in Francija napasti na Sredozemskem morju, ker na tam ni šlo, sta se pripravili za napad na Belgijo in Holandsko.

hudo zameril, ker jo je dražil z nekim dekletom, ki jo hoče baje Carmichael vzeti s seboj na plez. — Z obraza Bo se je lahko čitalo, da njena samozavest te trditve ne more verjeti, da pa njeno poznavanje značajev mladih mož, kaj takega ne smatra čisto nemogočim. Roy je bil očitno prav tako pronicav kakor dobrodušen. Napravil je kakor slučajno suho čpakzo, da sneg v teh zadnjih marčnih dneh nikakor še noče skopneti v gorah, ki so še vedno čisto bele in poled, ki je spremljal te njegove besede, je pogled Helen kri v lica.

Ko je Roy odšel, je Bo rekla sestri: »Vražji dečko! Spregledal me je, kakor da sem iz stekla.«

»Dragica, v teh zadnjih dneh si postala precej prozorna«, je zamrmrala Helen.

»Nimaš kaj govoriti. Tudi tebi je zadal udarec. On čisto dobro ve, da te mori hrepenenje čimprej videti, da bi sneg skopnel.«

»O, ti ljubi bog! Tako hudo pa še ni z menoj. Seveda bi rada, da bi sneg skopnel, da bi prišla pomlad in cvetje...«

»Ha—ha—ha!«, se ji je rožala Bo. »Morda misliš, da sem še mokra za ušesi? Da bi prišla pomlad! Da, pesniki trdijo, da spomladi mladi možje radi fantazirajo o ljubezni. Tale pesnik je pa mislil pri tem na mlado dekle.«

Helen se je ozrla skozi okno proti blestecim zvezdam.

»Nell, si ga videla, — odkar sem morala ostati v postelji?«, je nadaljevala Bo z velikim premočvanjem.

»Koga?«

(Dolge prihodnjak)

Iz naših krajev

CELJE

Deložacija se ni izvedla

Kakor smo poročali, je Delavska zbornica sodno odpovedala uporabo društvenih prostorov Ursovic organizacijam v Delavski zbornici in je bila napovedana že deložacija za četrtek, dne 9. t. m. ob 9. uri. Že pred 9. uro pa se je zbralo veliko delavcev vseli strok in so se vršile intervencije na vseh merodajnih mestih, da se končno deložacija ni izvedla. Za deložacijo je bilo toliko zanimanja med občinstvom, da so se postavile za prizadete tudi takšne korporacije, ki se z delavskimi vprašanji niso še nikoli bavile.

Mezdno gibanje v cinkarni. Vsled naraščajoče draginje je tudi cinkarniško delavstvo stopilo v mezdno gibanje in bo baje že te dni vložilo zahteve za zvišanje mezde tarife po sedanji kolektivni pogodbi. Tozadevna poganjanja bo vodil SMRJ, v katerem je pretežna večina delavstva organizirana.

LJUBLJANA—MOSTE

Praznik dela se je pri nas le delno praznoval. Tovarna »Saturnus« ni obratovala, dočim so druga podjetja obratovala. Po končanem delu se je delavstvo zadrževalo doma in so bile tudi gostilne bolj prazne kot druga leta. Z alkoholom delavstvo torej ni proslavilo svojega praznika, ampak z razmišljanjem. To je vsekakor napredek.

Tovarna pletenin Hribar je pa letos svoje delavke pogostila na prvga maja in sicer so napravili izlet k Sv. Jakobu ob Savi, tam so se zabavali pozno v noč. Račun je zaenkrat plačalo podjetje. Ali so se pri tej priliki delavke dogovorile s podjetjem tudi glede povziranja zelo borih mezd, ne vemo. Vsekakor bi povziranje mezd najbrž daleč odtehtalo izdatke bežne enodnevnne zabave. Praznik dela naj bi bil praznik mislečih proletarcev v borbi za delavske pravice! — Proletarec iz Most.

LAŠKO

Zakaj smo kmatska gmajna? Ob koncu Trubarjeve ulice v bližini Anine kapele so ob cestišču zelene trate, na katere so pričeli nekateri Laščani voziti kupe vsakovrstne navlake, pepela, ometa, opeke, črepiji, papirja, cunj in živilskih odpadkov, kar povzroča ob vročini smrad. Vsak veter dviga prah in nosi daleč naokrog cunje in papir. Baš sedaj se bliža tojstka sezona, ko se bodo tuji sprehljali po mestu in to naj bo reklama za naše letovišče? Isto stanje je tudi v bližini železnega mostu. Če bi vozniki metali material naravnost v strugo Savinje, naj bi bilo, toda oni ga puščajo po tratih ob robu, od koder ga veter raznaša na vse strani. Nekateri ga tudi še vedno vozijo v drevored pri gostilni Majcen. Glede tega je banska uprava lani izdala nalogo, da organi preiščejo to zadevo in napravijo red, toda ostalo je zopet pri starem. Občinski odbor je l. 1936 izdal odredbo, da naj občani vse smetje odvažajo na takozvano »Lavo«, toda nekateri se temu ne pokore. Torej, kdo bo napravil red?

Na naslov občine in cestnega odbora v Laškem. Letos, ko je izredno deževje, moramo povsod gaziti po mlakužah in blatni brozgi do gleznejev. Zakaj cestni odbor ne posuje z gramozom ceste od terme proti Rečici do gostilne Trbovc, da rudarji vsak dan gazijo po blatu? Strahotno blato leži zlasti ob rudniškem parku. Obupna je občinska pot dalje proti Hudi jami. Isto stanje je ob deževju tudi po laških ulicah. Čudno je tudi to, zakaj leže kupi gramoz proti Rečici ob cesti že od lani, kljub strašnemu blatu. Zlasti no izgleda ob dežju Masarykovo nabrežje in dalje pot proti Jagočam. Skoro ob vseh letnih časih pa je blatna cesta proti Marijagradcu, zlasti ob parku dr. Jacobija in dalje proti vasi Lakomno. Nujno je potreben gramoz za Valentičev drevored, Aškerčevo, Trubarjevo in Taborsko ulico. Tudi je naše mesto tujskoprometni kraj.

SELNICA OB DRAVI

Klofute mu je dal in zaračunal. Zadnjič enkrat smo poročali o nekem posestniku, ki je svojega hlapca lansko leto spomlad oklofotal in se potem za klofute z njim poravnal na ta način, da mu je kupil preprosto obleko. Hlapec je mislil, da je za svoje ponižanje prejel vsaj neko odškodnino. Med tem pa je gospodar vno stvar izpeljal tako, da je ubogemu hlapcu znižal plačo in s tem dosegel, da si je hlapec sam plačal svojo obleko, klofute pa si je moral pustiti dorasti zastoni. Kako bo ta stvar izpadla se še ne ve, ker tisti, ki je bil priča pri poravnavi med hlapcem in gospodarjem je dobil od gospodarja obljubljeno, da mu bo dostavil na dom voz drv. O tem vozu drv tudi ni sledu. Dotični jih, kakor čujemo, tudi ne zahteva več, pač pa zahteva, da se kluhemu hlapcu da, kar je bilo pri poravnavi dogovorjeno in sklenjeno.

LJUBLJANA

Ljubljansko Zvezdo preurejajo. Sredi Ljubljane imamo na Kongres. trgu nad sto let star kostanjev drevored Zvezdo. Kongresni trg je edini večji trg v Ljubljani, v katerem so se Ljubljanci v poletnih večerih hladili. Lateralmanov drevored, ki je sedaj preurejen v lep park, je bil predaleč za komodne Ljubljance. Moderni Ljubljanci se izgovarjajo da kostani ni več moderno olepševalno drevo, da prekmalu ostari. Same take izgovore imajo in pričeli so kovanje izsekavati najprej v sredi Zvezde. Tolažijo pa nas s tem da zasade nov park v obliki zvezde toda z drugim drevjem. S sekanjem se jim silno mudi. Tam v Zvezdi hočejo postaviti spomenik kralja Aleksandra. Vse načrte, kje naj spomenik stoji, so zavrgli, postaviti ga pa hočejo že za Vidov dan. Zato se jim tako mudi, ker je še komaj pet tednov do takrat. Nam starim bo za Zvezdo žal, solz pa ne bomo pretakali za njo, če bodo ta zapuščeni park lepše uredili za naše razvedrilo in oddih.

Cepljenje koz v Ljubljani. V Ljubljani se prične v ponedeljek, dne 20. maja obvezno cepljenje koz za vse otroke ki so rojeni lani ali letos in stari vsaj tri mesece. Vršilo se bo po raznih delih mesta, kakor je objavljeno v posebnem razglasu. Cepjenje se vrši vsak dan tudi pri mestnem fizikatu med uradnimi urami, ki pa ni brezplačno. Razne zadržke

glede cepitve, bolezen itd., je treba opravičiti na kraju cepljenja ali pri mestnem fizikatu.

Delavsko pevsko društvo je priredilo v Delavski zbornici koncert, o katerem je na predvečer prinesel »Slovenski Narod« članek, ki ga je napisal najbrž prejšnji društveni pevovodja. Toda pisec tega članka ne pozna društvene zgodovine in društvenega delovanja. Predvsem ni res, da bi društva že davno ne bilo, če bi ne imelo podpornikov, pa belih vran. Društvo že davno ne vedri več po gostilnah in nima nobenih dobrotnikov, razen svojih zavednih članov. Zasluga, da zbor uspeva, je za članstvo, pa ne na posameznikih. Pevci so sami zavedni fantje in moške. Na koncertu nismo videli nobene omenjene »bele vrane«, žal pa tudi ni bilo funkcionarjev strokovnih in kulturnih delavskih organizacij. To je vsekakor neprijetna ugotovitev in želeli je, da bi bilo prihodnjije drugače. Šoštar Ferdo, t. č. predsednik.

Sodba v Pollakovem procesu v Ljubljani bo izrečena danes v soboto. Dobro idoča ljubljanska tvornica usnja Karel Pollak, ki se je pozneje izpremenila v delniško družbo, je prišla ob gospodarski krizi v težkoče. Pozneje je podjetje hotela kupiti Mestna hranilnica ljubljanska, drugi upniki (Maurer-Fischer iz Zagreba) so jo pognali v konkurz. Tiste terjatve so bile velike in v procesu hočejo ugotoviti, če ni slabo gospodarstvo krivo propada tovarne. Rzsodba bo razglášena danes.

MARIBOR

»Znan delavski zastopnik in voditelj mariborskih socialistov« je zastopal inozemskega tekstilnega mojstra, ki ga toži delavka, da jo je ozmerjal s psovko »verdammtes windischer Hund«. S približno takšno strupenostjo me je vpletel mariborski slovenski dnevnik minul četrtek v svoje poročilo o razpravi pred okrajnim sodiščem. Obenem mi poročajo, da so na to »levičarji« z velikim zadoščanjem kolportirali to številko Ribnikarjevega dnevnika.

Potrebnost in primerno je torej, da še pred koncem procesa napišem k tej zaplotni ljubznivosti par dejstev, ker za sicer umestno širšo razpravo o dolžnostih in važnosti advokatskega poklica za pravno varnost državljanov v našem listu žal nimamo prostora.

Citateljem »Delavske Politike« seve niti ni treba razlagati, da v naših vrstah ni nobenih »voditeljev«, ampak smo vsi skupaj sami rekruti, eni manj, drugi bolj pridni, da vsak po svoji sposobnosti v pokretu delamo, večinoma ob težkih in neljubih pogojih, ki jih diktirajo današnje, že dolga leta vladajoče, nenormalne razmere.

Poklic advokata je vse prej kot prijeten. Vestno in dosledno izvrševanje branilčevega dela je večna borba in razburjanje za tuje skrbi in komplikacije, ki jih nenehoma ustvarja življenje. K advokatu prihajajo ljudje v najhujši sili, neradi, skoro, kakor k zdravniku, da jim svetuje in pomaga kot pravni prijatelj v nezdodah, nevšečnostih, krivicah. In gorje sloveštvu, če bi se ravno v takih abnormnih časih še advokati branili in se bali izpostavljanja in javne kritike v nevšečnih in mučnih zadevah klientov. Saj »prijatelji« jih takrat itak avtomatično zapuste.

Advokat, ki posega v javno življenje, pa nosi še neprimerno večjo odgovornost. Njemu sledi javno mnenje na vsak korak, na ulico, v kavarno, v sodno dvorano in še drugam. In prav je tako. Če kdo, mora on zaslužiti zaupanje.

Tako sem pač moral prenesti, da so me že v celi vrsti procesov »trgali« po časopisih, napadali kar na ulici, ogorčeni, da sem »kaj takega« prevzel. Slučaj tekstilnega mojstra spada med te »prijetnosti« odvetniškega poklica, v katerega sem se podal, ker me pod Avstrijo niso pustili na sodišče, ker sem imel preveliko črno piko iz slovskega Praga.

Pripeljal mi je v pisarno tega mojstra Čeh, ki ga poznam kot dostojnega človeka in z menoj vsi delavci tov. Doctor in drug, kjer je bil zaposlen preko 10 let, pa kot socialnega človeka. Ta res zaveden Čeh mi je mojstra naslikal kot dolgoletnega znanca, poštenega Čeha, ki se že dolgo uči pri neki naši Primorki tudi slovensčine in po njegovem trdnem prepričanju ni sposoben take grde nacionalne psovke. Nato sem na njegovo prošnjo prevzel obrambo, ki jo bom tudi izvedel do konca in skušal priti resnici do dna. Edino to pa je naloga težkega odvetniškega poklica, najsi je to trenutno javnosti všeč ali ne. Sodišče bo pa sodilo.

Med poslušalci razprave je bilo vse polno drugih tekstilnih mojstrov, ki niso bili na strani tožnega mojstra. Kako pa so med delavstvom priljubljeni domači in tuji mojstri, vem menda v Mariboru najbolje jaz in je bolje, da o tem molčimo.

Dejstvo je nadalje, da sem tekom let ponovno tožil in opominjal za odpuščene delavce tovarne »Atamo«, pri kateri je obdolženi mojster, pa mi ni nikdar nobena odpuščena delavka in noben delavec pravil, da ga je ta mojster kakorkoli žalil. Sicer bi ga bil že tedaj prav tako tožil, kot sem sedaj prevzel njegovo obrambo, ko z delavkami dokazuje, da se mu godi krivica in kakor bom tudi »Atamo« zopet tožil, če bo treba.

LEPE BIRMANŠKE SLIKE, nizke cene. FOTO JAPELJ, Gosposka 18-I.

Višji policijski komisar g. Krainović ni premeščen v notranje ministristvo, kakor so prvotno časopisni poročali, temveč za šefa policije v Vršču. Premeščen je tudi dosedanji začasni vodja obmejnega komisarijata g. F. Hartman k banski upravi v Ljubljano, za obmejnega komisarja v Mariboru pa je imenovan g. Žum, dosedanji predstojnik policije v Kranju.

Kolo znamke »Velo-superior« ev. št. 2-22.873 je neznan tat ukradel prof. Cestniku iz »Zadrúžne gospodarske banke« na Aleksandrovi cesti.

MARIBORČANI! V sredo, dne 15. t. m. ob 16. uri bomo sprejeli na kolodvoru hrvaške književnike, ki bodo priredili istega dne ob 20. uri v »Narodnem gledališču« svoj književni večer. Obisk hrvaških književnikov naj bo manifestacija slovensko - hrvaškega prijateljstva, poglobitev medsebojnih stikov in učvrstitve novih vezi, ki baš v sedanjem času morajo tesno povezati Sovence, Hrvate in Srbe. Zato se pozivajo vsi Mariborčani, da se udeležijo sprejema na kolodvoru in zvečer literarnega večera v častnem številu.

Zopet mlada žrtev električnega toka. Še le v zadnji številki smo poročali, da je postal nek delavec v Slov. Bistrici žrtev električnega toka, ker se je pri delu dotaknil električnega voda. V sredo, dne 9. t. m. pa je električni tok ubil kovinarskega vajenca Ivana Pezdirca v Ježekovi livarni v Melju. Po naključju se je dotaknil električnega voda za razsvetljavo in ga je tok na mestu usmrtil, četudi se delavci takoj odklopili tok, čim so opazili, da se je pripetila nezgoda. Domneva se, da je ubogi vajenec imel slabo srce, vrhutega pa je stal z mokrimi čevlji na mokrih tleh, zaradi česar so bile posledice tako strašne. Oblastna komisija bo preiskala nesrečo. Ob tej priliki ponovno opozarjamo delavce, naj se čuvajo pri delu, obratni zaupniki pa naj imajo vse naprave stalno pod nadzorstvom in javijo vse morebitne nedostatke podjetnikom, da jih odstranijo.

Upokojeni uradniki, zvaničniki, delavci (provizionisti), ki jim izplačuje pokojnino direkcija državnih železnic v Ljubljani, naj v desetih dneh dvignejo vojne plačilne knjižice v pisarni voznih olajšav na glavnem kolodvoru. S seboj naj prinesejo zadnji odrezek poštne nakaznice, s katerim jim je bila nakazana pokojnina. Delavci, provizionisti morajo ob prejemu knjižice plačati din 3.

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izvrši ta-koj FOTO JAPELJ, gosposka 18-I.

Narodno gledališče, Petek, 10. maja: zaprto. **Sobota, 11. maja ob 20. uri:** »Kovarstvo in ljubezen«. **Znižane cene.** V korist združenja gledaliških igralcev. **Nedelja, 12. maja ob 14. in 16. uri:** »V kraljestvu palčkov«; ob 20. uri: »Cigan baron«. **Znižane cene. Ponedeljek, dne 13. maja ob 15. uri:** »Gejša«. **Znižane cene.** **Gostovanje g. Jos. Povheta;** ob 20. uri: »Trideset sekund ljubezni«. **Znižane cene. Zadržje.**

Nogavice, pletenine

(lastni izdelki), blago, obleke za birmo, perilo, rute, cepice, hlačke, garniture, predpasnike, vočno, odeje, kombinize, brisače, prte, najcenejše pri

Andrej Oset, Maribor
Koroška cesta 26 (poleg tržnice)

PTUJ

Spet so zvišane cene glavnim življenjskim potrebščinam. Ko je začetkom preteklega meseca obias izvedla kontrolo cen v vletrgovinah, smo bili mnenja, da že itak visoke cene moki, masti in olju ne bodo zvišane. Toda zadnji čas morajo plačevati konsumenti moko po din 5, mast kg po din 24 in olje po din 22 liter, t. j. pri moki din 1, pri masti din 3 in pri olju din 4 dražje kot prej. Podražilo se je tudi meso in mlečni izdelki. Ker pa je delovno ljudstvo že pred prvim zvišanjem težko izhajalo, mora biti pač vsakemu jasno, da je zdaj še mnogo huje, ko so najpotrebnejše življenjske potrebščine za 50 odst. dražje, dočim so le tu in tam prejemiki delavcev in uslužbencev nepomembno višji, državnih uradnikov in uslužbencev pa sploh ne. — Eden v imenu mnogih.

ŠMARJE PRI SEVNICI

Odkar je stekla železnica Sevnica—St. Janž, smo slišali samo slavospeve o nadvse posrečeni izvedbi posrečenih načrtov za preoblikovanje naše vasi in našega postaja, poslopja. Ako pride tujec v naš kraj, opazi lepo vijugasto cesto, ki se vzpenja na 8 m visok nadvoznjak. Cesta čez ta objekt je napravljena, da ni potrebno čakati pri prelazu na dvig zapornic. Vsekakor enostavno — posrečeno. Če pripeljejo vozniki iz Planine čez ta nadvoznjak, morajo takoj na drugi strani, kjer pada cesta precej strmo navzdol, počakati, da se dvignejo druge zapornice, ki so bile napravljene naknadno. Te zapornice tik pod klanecem so gotovo zelo malo posrečena naprava. Nikakor ni prav, da se je tod napravil železniški premikalni tir. Skoro ne dvomimo, da se bo tod enkrat zgodila nesreča.

Za pešce so tudi poskrbeli. Pod železniškim mostom so naredili en meter širok hodnik in s tem stisnili strugo potoka Sevnice. Na stopnicah, ki vodijo v hodnik, je letošnjo zimo marsikdo občudoval čudno tehniko v sedeči pozi. Stopnice so najmodernejše, vendar pa veliko preozke, sploh pozimi, ko jih pokriva led. Hodnik sam na sebi bi bil čisto dober, ampak groza in strah ponoči, ko capljaš po tem hodniku in stopaš po vsem mogočem ter se naposled zaletiš z glavno ob zid, ker je tema kot v rogu. Če srečno premeriš hodnik, prideš po sličnih stopnicah na prosto in stopnicaš potem po debelem kamenju. Tako se potem znajdeš na banovinski cesti, v drugi polovici našega Šmarja, kjer se prebivalstvo peča, kakor v prvi polovici, s kmetijstvom, z delom v tovarnah in različno obrtjo.

POBREŽJE PRI MARIBORU
KINO Pobrežje

11., 12. in 13. maja prekrasni film
„Povratek iz pekla“
in Fox Movitone novosti.

Za birmo Vas vljudno vabi
Foto „Pelikan“
Maribor, Gosposka 23 (Sp. Štajerska posojilnica)

Dr. Avg. Reisman.
Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo na Binkošti, dne 12. maja g. dr. Stanko Pogrujc, Maribor, Tyrševa ulica 14-I; na binkoštni ponedeljek, dne 13. maja pa g. dr. Teobald Zingast, Maribor, Kralja Petra trg 3.I.

Halo! Halo!

Velika razprodaja manufakturnega blaga radi nemogoče dobave blaga v čisti volni. Prodajamo od 20-30% cenejšje od znano nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še trajaja!

Češki magazin, Maribor pri glavni policiji

Boji za Narvik

Nemci se umikajo.

Retuer poroča, da se bijejo okrog Narvika hudi boji z umikajočimi se Nemci.

Nemci pa poročajo, da so z letali skušali olajšati položaj njihove armade v Narviku in da so potopili v zalivu neko 7000 tonsko prevozno ladjo.

O prodiranju Nemcev iz Namsosa.

proti severu poroča norveški dopisni urad, da Nemci še niso utegnili zavzeti področja okrog Namsosa, še manj pa, da bi bili prodrli dalje proti severu. — Proti severu vodi itak samo ena cesta in še ta je vsled snega, leda in poplav skoro neprehodna v tej dobi. Poleg tega pa jo branijo norveške čete.

Tri zahteve hrvaških rudarjev

Na zagrebški anketi rudarjev dne 30. aprila t. l. so stavili rudarji glede bratovskih skladnic tri zahteve, in sicer: 1. službena doba za pokojnino naj se zniža od 35 na 25 let in starost od 60 na 55 let, 2. v odborih bratovske skladnice naj bo po en zastopnik delavske zbornice in 3. da more tudi rudar biti izvoljen za predsednika bratovske skladnice.

Delavci so izjavili, da so pripravljene v ta namen plačevati višje prispevke.

Delodajalci so ugovarjali prvi in drugi zahtevi, češ, da bi bila obremenitev prevelika in da odklanjajo vpliv tujih institucij v bratovskih skladnicah, soglašali so pa v tem, da more tudi rudar postati predsednik bratovske skladnice.

Videli bomo, kaj poreče nadzorna oblast.

HRASTNIK

Zahvala. Podpisana se najtopleje zahvaljuje delavstvu Tovarne kemičnih izdelkov, ki so mi namestili venca na grob za pokojnim možem naklonili podporo v znesku din 306. — Milka Gačnik.

KRANJ

Z gradnjo poštnega poslopja se je končno začelo. Ni nam pa znano, ali bo sedaj gradbenik Bičovec gradil pod starimi pogoji ali bo dosegel kakšno zvišanje licitacijskih cen.

»Delavski vestnik« je v zadnjem »Gorenju« izpadel, radi česar sedaj delavci ugibajo, ali s tem morda smatrajo gospodje delavskega virašanja za rešena. Nekateri so pa celo mnenja, da so s tem molkom proslavili delavski praznik.

Na Borzi dela uslužbenec občuje z brezposelnimi delavci večkrat zelo nevljudno. Pred kratkim je neko delavko, ki je iskala službo, odslovil na tak način, da je vsa objokana zapuščala čakalnice Borze dela. Pikre opazke gotovo niso primerne. Sicer pa ni dotična delavka kriva, ko ni za vsako službo več primerna iz razlogov, ker ni več mlada in lepa. Takemu postopanju je treba narediti konec, kajti tudi brezposelni zaslužijo spoštovanje, sicer bomo drugič bolj natančno popisali take primere, ki niso redki. — Očividec.

JESENICE

Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto ob pol 9. uri zvečer, v nedeljo ob 3. uri pop. in pol 9. uri zvečer ter v ponedeljek ob 5. uri pop. vefilmi »Žrtve srovedne molčečnosti« (»Pod srovednim pečatom«). Med dodatki tudi zvočni tednik in angleški kulturni film. — Na binkoštni ponedeljek ob 3. uri pop. in pol 9. uri zvečer predvajamo vefilmi »Vihar nad Azijo«. V glavni vlogi Corad Veidt.

IZ DRAVSKE DOLINE

Zgodba s hranilno knjižico. Neka posestnikova hči s Kobanskega se je poročila z nekim tovarniškim delavcem in je prinesla s seboj kot doto hranilno knjižico z vlogo din 4000. Po poroki se je preselila v možovo hišo na osončan Drave. Kmalu potem pa je mladi zakonci par doletela nesreča, zgorela mu je hiša. Po požaru se je žena napolnila v hranilnico, da bi dvignila denar, ki ji je bil potreben za zgradbo nove hiše. Ženo je sprejel župnik in ko mu je povedala svojo željo, ji je zaupal, da ji ne more izplačati nič, ker je hranilnica pod zaščito. Mož je od nekega svolega znanca zvedel, da se tako knjižico lahko vnovič v nekem zavodu v Mariboru. Odsel je v Maribor in je tudi dobil zagotovilo, da so mu pripravili knjižico izplačati, vendar samo polovico hranjene vsote, t. j. din 2000. Radi sigurnosti so zahtevali od delavca, da prinese knjižico podpisano od župnika. Mož je šel nato k župniku in ga prosil, da naj mu knjižico potrdi, kakor je to zahteval zavod v Mariboru. Župnik je pri tej priliki vprašal moža, koliko mu nudijo za knjižico v Mariboru. Ko je zvedel, da din 2000, mu je dejal: »Toliko pa vam tudi jaz plačam.« Delavec, videč, da ne bo mogel dobiti več in da si na ta način lahko prihrani pot v Maribor, je bil takoj sporazumen in prodaja je bila sklenjena. Le eno je, česar delavec sedaj ne razume: Med tem ko župnik ni mogel sprva ničesar izplačati na knjižico, je sedaj takoj našel celih din 2000, da jih je odštel revnemu pogorelcu, ki je zgubil hišo in še din 2000.

RESTAVRACIJA MARIBORSKI OTOK

otvarja v nedeljo, dne 12. maja t. l. letošnjo sezono. — Kopalci in prijatelji otoka, za Vas je preskrbljeno za vse kar Vam srce poželi. — Prvovrstna kuhinja, dobre pijače, točna postrežba in solidne cene. — Za obilen obisk se priporoča restavrater

MAJČEN

Botri in botrce, pripravite Vašim birmancem veselje in jih pripeljite v restavrater Mariborski otok.

V Libojah stavkajo keramični delavci

ker je podjetje odklonilo delavske zahteve.

Keramična d. d. je z 31. marcem odpovedala kolektivno pogodbo. Delavstvo je po SDSZJ predložila svoje zahteve. Vršili sta se dve obravnavi pri sreskem načelstvu. Delavstvo je dobilo s tem svobodo akcije. Dne 4. maja je na zborovanju zahtevalo od podjetja:

1. Zvišanje mezd vsemu delavstvu z 1 din na vsako storjeno uro. Povišek se všteje k redni temeljni mezdi.
2. Akordantom se poviša akord tako, da bo odstotek odgovarjal povišku pod točko 1.
3. Za akordna dela je določiti minimalne ur-

ne mezde in omogočiti vsaj 20 odst. zaslužek nad minimalno urno mezdo, ki naj jo podjetje garantira.

4. Sklenitev kolektivne pogodbe na glavnih osnovah delavskega predloga z dne 6. IV. t. l.

5. Zopetni sprejem v delo Martinca Antona in Mirnika Martina.

Ker je podjetje te zahteve delno odklonilo, je delavstvo na zborovanju dne 8. t. m., katero je udeležil centralni tajnik SDSZJ, sklenilo stopiti v stavko. Stavka je začela dne 9. t. m. in je popolna.

Za pomoč rudarskim upokojevcem

Za pomoč rudarskim upokojevcem letno din 1,600.000 dotacije.

Rudarski upokojevcem so potom svojih svobodnih strokovnih organizacij in deloma tudi potom akcije svojega društva v Hrastniku in drugod, pripravili Rudarsko glavarstvo do tega, da je sklicalo za torek, dne 8. maja anketo predstavnikov delodajalcev in delojemalcev rudarske plavžarske industrije ter prizadetih javnih ustanov, na kateri se je razpravljalo o položaju rudarsko plavžarskih upokojevcem ter o ukrepih za izboljšanje njihovega položaja. Prizadekih je 1509 staroupokojevcem, vdov in sirot, katerih letne pokojnine znašajo od din 12.35 do din 75.70 ter prejemale k tem še mesečne doklade v višini od din 12 do največ din 150, tako, da so le redki upokojevcem, ki bi prejemale mesečno nad din 200. Odpomoč za te je nujno potrebna ter je zaradi tega stavila delavska delegacija konkreten predlog, da naj se kot prva pomoč staroupokojevcem naknadno s 1. I. 1940 zvišajo njih doklade za 50 odst., za kar bi bil potrebno letno znesek din 1,160.000. — Ta znesek naj bi se kril iz prispevka Glavne bratovske skladnice, kr. banske uprave in bednostnega sklada ter enkratnega prispevka prizadete industrije. Predstavniki kr. banske uprave, Bratovske skladnice in rudarsko plavžarske industrije so zavzeli k temu predlogu dobrohotno stališče. Industrija bo sklepala o višini prispevka, čim bodo znani prispevki kr. banske uprave in Bratovske skladnice.

Na anketi je bila tudi povdarjena potreba o končnoveljavnem izenačenju staroupokojevcem z novoupokojevcem ter po zvišanju pokojninskih prejemkov novoupokojevcem z ozirom na naraščajočo draginjo. Novoupokojevcem je v Sloveniji že 4500 in znašajo njih pokojnine od din 70 do din 800 mesečno, vendar pa din 800 prejema le majhen odstotek upokojevcem.

Določen je bil poseben odsek iz poenega predstavnika Rudarskega glavarstva, glavnega upravnega odbora Glavne bratovske skladnice in Delavske zbornice, ki naj izdela načrt za rešitev tega perečega vprašanja. Načrt bo nato predložen vsem zainteresiranim činiteljem, nakar bo sklicana ponovna anketa, ki naj o stvari definitivno odloči. Pri odseku bo sodeloval kot opazovalec tudi zastopnik Zveze industrijcev.

Ker je pomoč za rudarske staroupokojevcem nujna in ker je stališče industrije odvisno od prispevka banske uprave, pričakujemo, da bo banska uprava nemudoma namenila v ta namen čim večji znesek iz bednostnega sklada, v katerega vplačajo rudarska topilniška industrija in njeno delavstvo nad 60 odstotkov. Za ZRJ se je konference udeležil s. Arh.

Rotary-Klub je imel 77. diskretno konferenco v Zagrebu. Konferenca je trajala 4. in 5. maja ter je bil za novega guvernerja izvoljen dr. Viktor Ružič, odvetnik in bivši minister s Sušaka.

Iz Češke

Češki politiki so čisti. Ob razpadu Českoslovaške republike so razni elementi iznašali proti češkimi politikom očitke, da so svoje javno delovanje izkoristili za to, da so si nagrabili premoženje. Edina dopustna stranka, »Narodna zveza«, je vsled tega uvedla »Narodno sodišče«, v katerem so najvišji upravni in redni sodniki, ki imajo nalogo natančno in z vsoto strogostjo preiskati premoženje vsakega Čeha, ki ima kake javne funkcije. Po preteku večmesečnega delovanja tega »Narodnega sodišča« so sedaj že dvakrat objavili seznam nekaterih vidnih čeških politikov z ugotovitvijo, da so si pridobili svoje premoženje poštenim potom.

Polemika z DNB radi kaznovanja čeških gospodarstvenikov. Češkoslovaški tiskovni urad v Parizu polemizira v svoji okrožnici z dne 26. aprila z DNB (to je »Deutscher Nachrichten Büro«), češ, da so obsodbe Vrhovnega urada za določevanje cen v Pragi, ki jih dnevno objavlja DNB na prvi strani praških listov, zgolj razlaščenje Čehov pod krinko kaznovanja radi draženja in veriženja. Kazni čeških trgovcev, obrtnikov, zastopnikov in celo zasebnih uradnikov, pa kaže presegajo v vseh slučajih 100.000 kron in še več in grede v korist rajha, ne da bi obsojeni res zagrešili kako kaznjivo dejanje, zlasti pa ne draženja ali veriženja. Isti urad nadalje trdi, da grozi delavstvu brezposelnost, ker manjka tovarnam surovin. Na samem Slovaškem imajo že 49.000 brezposelnih, to je nad 11.000 več, kot predenji mesec.

Redi Nemški sovražnih letakov ki so jih razmnoževali in razširjali, so bili pred ljudskim sodiščem v Berlinu obsodeni zločinstva pripravile veleizdatje Bogomir Niz iz Brna na 2 in pol leta robije in 3 leta zozbe državlanske časti. Jožef Šlais iz Lyse nad Labo na 2 in pol leta, Jaroslav Jirka istotam pa na 1 leto in 3 meseca robije.

Delavski pravni svetovalec

Služben dogovor in odpoved (Jelendol)

Vprašanje: Ko sem vstopil v službo, sem se dogovoril glede delovnega časa, kakor tudi glede mesečne plače. Delati pa sem moral preko dogovorjenega časa, za kar nisem prejel plačila. Službo sem odpovedal zadnje dni v mesecu na mesec dni, toda podjetje trdi, češ, da bi morala biti odpoved pismena in ne ustmena ter da bi bil moral službo odpovedati za zadnjega v mesecu. Ali ima podjetje prav?

Odgovor: Ker ste se dogovorili, da velja mesečna plača le za določen delovni čas, bi moralo podjetje vse delo, ki ste ga opravili preko tega časa, posebej nagraditi kot nadurne. Kolikor Vam podjetje tega dela ni plačalo, ste upravičeni zahtevati plačilo pred sodiščem. Odpoved je veljavna, če ste jo sporočili podjetju le ustmeno. Službo ste smeli odpovedati že na 14 dni, če Vas ni smatrali za nameščena. Če ste se pa v službeni pogodbi glede odpovedi dogovorili drugače, velja ta dogovor. Če ni v pogodbi izrecno določeno, da se sme služba odpovedati proti enomesečnemu odpovednemu roku, ki izteče koncem meseca, se podjetje na to ne more sklicevati.

Odvzem gostilničarske koncesije

Vprašanje: Lastnik gostilničarske koncesije jma mnogokrat godbo brez dovoljenja, v njegovi gostilni so mnogokrat kravali, vsled česar nimamo sosedje miru ne podnevi ne ponoči. Pritožili smo se že na sresko načelstvo in na orožniško postajo, pa je bilo vse brez

uspeha. Kaj bi naj napravil, da bi bila gostilničarju koncesija odvzeta?

Odgovor: Ako gostilničar nima dovoljenja za godbo, potem ga radi tega javite in bo kaznovan. Isto napravite z vlogo na sresko načelstvo odnosno orožniško postajo tudi glede hrupa, ki ga povzročajo njegovi gosti. Ako bo gostilničar večkrat kaznovan, mu bo sresko načelstvo koncesijo odvzelo.

Služnost pešpoti (Brdo)

Vprašanje: Mimo mojega hleva vodi pot, katero že preko 30 let uporabljajo sosedje, ne da bi jim jaz to branil. Ker se bojim vsled bližine hleva, da bi mi mimoidoči povzročili požar, bi rad uporabo te poti prepovedal. Ali lahko to storim?

Odgovor: Ker Vaši sosedje že preko 30 let predmetno pešpot uporabljajo, jim ne morete več odvzeti že priposestovane pravice. Ako v nadalje ne bi več dovolili sosedom uporabiti pešpoti, Vas sosedje vsled tega lahko tožijo, če bi pa tega tekom 30 let ne storili, pa njihova priposestovana pravica vsled zastaranja preneha.

Darila za birmance in birmanke

kakor ročne torbice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike itd., v veliki izbiri priporoča

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13 Telef. 22-07

Preveč blaga

i m a

Trpin

zato prodaja tako poceni
Oglejte si izložbe

Alli res nimate še srečke drž. razr. loterije?

Sporočite čim prej svoj cenjeni naslov na navadni dopisnici:

hiši sreče, bančni poslovalnici

BEZJAK

MARIBOR, Gosposka ulica 25